الضحى سُورة ގެ މާނަ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سُورة الضحى — އާޔަތުގެ އަދަދު (١١)

وَٱلضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَٱلَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾ وَلَلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ ٱلْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰٓ
﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَـَٔاوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾ وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ
فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

ތަރުޖަމާ

وَٱلضُّحَىٰ ﴿١﴾ ضُحَى ވަގުތު ގަންދެއްވައި ނުވަތަ ދުވާލު ގަންދެއްވައި الله ހުވައި وَحِى ކުރައްވައެވެ. وَٱلَّيْلِ އަދި
ރޭގަނޑު ގަންދެއްވައި ހުވައި وَحِى ކުރައްވައެވެ. إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ އެރޭގަނޑު އަނދިރިވެއްޖެއްޔާ / ނިވާކޮށްލިއްޔާ. مَا
وَدَّعَكَ ކަލޭގެފާނު ދޫކޮށްލައްވައެވެ. رَبُّكَ ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾ އަދި އެކަލާނގެ ކޯފާވެވޮޑި
ނުގަންނަވައެވެ. وَلَلْآخِرَةُ އަދި ކަލޭގެފާނުގެ آخِرَة ދުވަސް. خَيْرٌ لَّكَ ކަލޭގެފާނަށް މާހެޔޮވެގެންވެއެވެ. مِنَ ٱلْأُولَىٰ
﴿٤﴾ ކުރީއަށްވުރެ / ދުނިޔެއަށްވުރެ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ އަދި ނިކަންހުރެ ކަލޭގެފާނަށް ދެއްވާނެއެވެ.
رَبُّكَ ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ فَتَرْضَىٰٓ ﴿٥﴾ ދެން އެތުން ކަލޭގެފާނު ރުހިވަޑައި ގަންނަވާނެއެވެ. أَلَمْ تَجِدْكَ އެކަލާނގެ
ކަލޭގެފާނު ދެކެވޮޑި ނުގަންނަވައިތޯއެވެ؟ يَتِيمًا ޔަތީމަކު ކަމުގައި فَـَٔاوَىٰ ﴿٦﴾ ދެން އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނަށް
ހިޔާވަހިކަން ދެއްވިއެވެ. وَوَجَدَكَ އަދި އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނު ދެކެވޮޑިގެންނެވިއެވެ. ضَآلًّا (ތެދުމަގެއް އަދި
ޝަރީޢަތެއް ނޭނގި) މަގުފުރެދިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައި فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ ދެން އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނަށް ތެދުމަގު ދައްކަވައިދެއްވިއެވެ.
وَوَجَدَكَ އަދި އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނު ދެކެވޮޑިގެންނެވިއެވެ. عَآئِلًا ފަގީރު ބޭކަލަކު ކަމުގައި فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ ދެން
އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނަށް މުއްސަނދިކަން ދެއްވިއެވެ. فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ ފަހެ ޔަތީމު ކުއްޖާ ދަންނަވައެވެ. فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾ ތިބާ
އޭނާގެމައްޗަށް ގަދަފަދަ އަނިޔާވެރިވެ ބާރު ނުގަންނަވާށެވެ. وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ އަދި ސުވާލުކުރާމީހާ ދަންނަވައެވެ. فَلَا تَنْهَرْ
﴿١٠﴾ އޭނާއަށް ދިމާކޮށް އަޑުހިންނަވާށެވެ. وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ އަދި ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ نِعْمَة ދަންނަވައެވެ. فَحَدِّثْ
﴿١١﴾ ތިބާ އޭގެވާހަކަތައް ދައްކަވާ ކުރައްވާށެވެ.

إِجْمَالِي މާނަ

(١) ضُحَى ވަގުތު ނުވަތަ ދުވާލު ދަންވަރުވުމާއި الله ހުވައި ވަނީ ކުރައްވައެވެ.

(٢) އަދި ރޭގަނޑު އާދެ އަނދިރިކަމުން އެންމެހައި ތަކެތި އަނދިރިކޮށް ނިވައިކޮށް ފިޔައާ އެއްގަނޑުވެ ދަންވަރުވުމާއި الله ހުވައި ވަނީ ކުރައްވައެވެ.

(٣) (އޭރަސޫލު الله އެވެ.) ކަލޭގެފާނުގެ رب ކަލޭގެފާނު ދޫކޮށްނުލައްވައެވެ. އަދި ކޯފާވެވޮޑިގެ ނުގަންނަވައެވެ.

(٤) އަދި ހަމަކަށަވަރުން آخِرة އެބަޔަ ސުވަރުގެޔާއި އެހާގެ ނިޢުމަތްތަކުން ދުނިޔެއަށްވުރެ ކަލޭގެފާނަށް ހެޔޮވާނެއެވެ.

(٥) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ކަލޭގެފާނަށް رب ކަލޭގެފާނު ރުހިވަޑައިގަންނަވާވަރަށް (ދުނިޔޭގެ فتح އާއި آخرة ގެ ثواب) ކަލޭގެފާނަށް ނިކަމެތިކަން ދެއްވާނެއެވެ. އެހެން ދެން ކަލޭގެފާނު ރުހިވަޑައިގަންނަވާނެއެވެ.

(٦) ކަލޭގެފާނީ ޔަތީމަކު ކަމުގައި އޮއްވާ ދޮރުވާ ދެއްވީމެއެވެ. ދެންކަލޭގެ ފާނަށް ގެދޮރު ދެއްވައި ރަނގަޅު ވަޒަނެއް ދޭއްވާ އެކަލާނގެ ހިމާޔަތް ދެއްވީމެވެ.

(٧) އަދި ކަލޭގެ ފާނީ ދީނީ ހިދާޔަތުން غَافِل ވެ ވަގުތުގައި ގޯސްގަރުބަތެއްގައި އެކަލާނގެ ދެއްވީމެވެ. ދެން އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނަށް މަގުދައްކައި ދެއްވީމެވެ.

(٨) އަދި ކަލޭގެ ފާނީ ފަގީރު އަދި ދަރިން ހިނގަ ގާތަހުގެ ކަމުގައި އެކަލާނގެ ދެއްވީމެއެވެ. ދެން އެކަލާނގެ ކަލޭގެފާނު މުއްސަނދި ކުރެއްވީމެވެ. (ކަލޭގެފާނުގެ ނަފްސުގައި މުއްސަނދި ކުރައްވައި ކަލޭގެފާނު ރުހިވަޑައިގަންނަވާތާކަށް ހެއްދަވައިދެއްވީމެވެ.)

(٩) ފަހެ ޔަތީމު ކުދިންގެ މުދަލަށް ގަދަހެއްދަވައި ހަރުކަށިވެ ވާ ނުގަންނަވާށެވެ!

(١٠) އަދި ސުވާލުކޮށް ނިކަމެތިންނަށް އެއްޗެހިދޭނަމަ އަނގަޔުން ފައްސަގައި ނުހަށްދަވާށެވެ!

(١١) އަދި ކަލޭގެފާނުގެ رب ކަލޭގެފާނަށް ދެއްވި نِعْمَة ތަކުގެ ވާހަކަދެއްކެވުން ދަންފަޅައި އެކަން ބިނާވަމުންނަން ފާޅުކުރައްވާށެވެ!.

ދަންނައެވެ. نِعْمَة އަކީ ހުރިހާ نِعْمَة އެކެވެ. ނަމަވެސް އޭގެތެރިން އެންމެ مُقَدَّسُ نِعْمَة އަކީ قُرْآن އެވެ، قُرْآن ކިޔަވާ ވިދާޅުވާށެވެ. ނުވަތަ نِعْمَة އަކީ ނަބީކަމެވެ. والله أعلم